

osvetlitev problemov mu pride prej od človeške širine in postave ter od osebne udeležbe pri vseh življenjskih problemih Benečije. To zagotavlja njegovemu delu vsestransko uporabnost ne samo na strokovni ravni, temveč tudi v praktične namene. Seznam virov in Podreccova bibliografija povečata pomcn in uporabnost študije.

Kako pa beremo Podreccovo knjigo 93 let po nastanku? Mislim, da bo Petričeva uvodna študija pomagala komurkoli bolje razumeti avtorjev namen in vse podatke v knjigi. Znanstvena knjiga to ni, in vendar vsebuje dragoceno gradivo. Njen »politični« namen je, žal, še v marsičem aktualen. Predvsem pa je pisana sočno in živo: torej tudi danes je lahko za nas vse zanimivo in dražljivo čtivo.

Pavle Merku

ZANIMANJE ITALIJANOV ZA SLOVENŠČINO

Malokakšen mednarodni dogovor je zapustil tako pomembne posledice tudi v vsakdanjem življenju posameznikov in nacionalnih skupin kot najnovejši sporazumi med Jugoslavijo in Italijo, ki, kot vse kaže, značilno spreminjajo tudi odnose dveh sosednjih narodnosti.

V začetku letošnjega leta sem prejel vabilo, naj prevzamem tečaj slovenščine za Italijane v Fogliano. Vesel vabila sem se bil odpravil na občino v ta prijazni trg, ki leži ob vznožju kraške planote nedaleč od Doberdoba. Med pogovorom s predsednikom in drugimi predstavniki občine sem ostal nemalo presenečen, ko sem zvedel, naj bi učil skupino osnovnošolcev prvih petih razredov. Starši so izrazili željo, da bi njihovi otroci poznali tudi slovenščino, s katero se srečujejo v vsakdanjem življenju. Pobudo je lahko občina uresničila šele ob ugodnem razvoju političnega sporazumevanja med državama, vendar so dolgo časa imeli težave, ker niso našli učitelja.

Tudi sam sem se zgrozil ob zahtevnosti naloge, ki mi je bila zastavljena, vendar pa je bilo tudi jasno, kako pomembno je, da občina Fogliano uresniči svojo zamisel. Organiziranih je bilo že mnogo tečajev slovenščine za odrasle, vendar praktično niso obstajali za učence nižjih razredov osnovne šole. Poleg tega domala nikoli niso prihajale pobude od uradnih predstavnikov oblasti, kaj šele, da bi le ti prevzeli tudi samo organizacijo. V našem primeru je iniciativa prevzela občina in dosegla soglasje tudi s predstavniki šolskih oblasti, ki so dovolili uporabo šolskih prostorov in učil. Občina ni speljala samo formalno pobudo, pač pa tudi vse konkretne in praktične oblike pomoči pri organizaciji tečaja: zbrala je prijavitelje, organizirala sestanke s starši, našla učitelja, prevzela finančno breme ter celo razmnoževanje skript, obveščanje otrok itd.

Vsekakor je občina Fogliano izpolnila vrsto nalog, kar kaže na resno zavzetost, ki gotovo zasluži vse priznanje. Toliko pomembnejše pa je dejstvo, da prizadevanje te občine ni osamljen primer. Kmalu za tem, ko je tu redno stekel tečaj slovenščine, so se pričele pojavljati podobne pobude tudi v nekaterih drugih občinah, čeprav so povsod imeli velike težave pri iskanju primeren učiteljev.

Kaže, da širjenje zanimanja za slovenščino v italijanskih obmejnih krajih najbolj ovira prav pomanjkanje primeren učiteljev. Razumljivo. Vodja tečaja prevzema nevhvaležno in zelo zahtevno nalogo, saj nima na razpolago nobene primerne prirodne oziroma učbenika. Prav tako niso izdelane metode, ni izkušenj itd. Na razpolago je že cela serija tečajev slovenščine za odrasle (nekateri so pisani posebej za Italijane), ni pa nobenega, ki bi bil primeren za najmlajše učence, ki jih je potrebno motivirati na poseben način, jim razlagati strukturo jezika brez gramatičnih kategorij, jim približati le

najpogostejše in najznačilnejše pojave jezika... In povrh vsega so si romanski in slovanski jeziki tako zelo različni — pomislimo samo na morfologijo! Močno pogrešamo učbenik, kot je na primer Gradova Italijanska začetnica (Italijanščina za male začetnike, Ljubljana 1961). Učitelj tudi nima možnosti za dodatno spodbujanje svojih malih učencev, saj jim npr. ne more obljubiti izleta v Slovenijo ali pa jih poslali na tekmovanje v znanju slovenščine.

Vsekakor se pojavlja vrsta težkih problemov pri učenju devet- do enajstletnih otrok, obenem pa je to izredno privlačno, povsem novo delovno področje slovenista, ki ga še posebej spodbuja dejstvo, da so se naši sosedi začeli zanimati za ta jezik, ki je bil v preteklosti tolikokrat zapostavljen.

Pogum zbujata tudi število staršev oziroma otrok, ki se želijo naučiti slovenščino. V Fogliani je bilo interesentov toliko, da je bilo potrebno omejiti vpis samo na tretji, četrti in peti razred, pa

še tu je bilo kandidatov toliko, da sta se morali oblikovati dve skupini. Najprej sem mislil, da je to samo začetno navdušenje, toda za zdaj sploh ni osipa. Zanimivo je tudi, da so učenci domala izključno italijanske narodnosti, ne pa otroci slovenskih staršev, čeprav je bila v okolici Fogliana nekoč precejšnja slovenska manjšina. Vpisana sta le dva učenca, katerih eden izmed staršev govori slovensko, (kar nas opozarja na procese, ki bi jih bilo potrebno še posebej premisliti!) Vsi drugi učenci so italijanske narodnosti in je tako težaj odsev spontanega zanimanja za sosednjo narodnost, odsev potrebe, ki raste iz vsakdanjih opravkov in poti onstran meje.

Življenje se plete prek državnih in narodnostnih mej in počasi slabijo pregrade. Mogoče nastaja na tem področju neka nova kvaliteta z daljnosežnimi posledicami, ki pa jih bo potrebno temeljiteje premisliti, kot dopušča prostor informativnega zapisa.

Zoltan Jan

J. Mrkalj-
Kadmus

Aforizmi

Zob za zob, pa bomo imeli brezobno človeštvo.

Delo je naredilo človeka, kdo pa kralje in prince?

Ne streljajte na življenjske cilje!

Meni ni toliko do zmage, dajte mi samo zasluge.

Nekatere plačujejo po delu, nekatere pa po imenu.

Zanima me, koliko ljudi mora puška postreliti, da se amortizira.

Rekli so mu, da je absolutna ničla, pa je bil ponosen, da je nedosegljiv.

Delovni ljudje, ne razmišljajte, stroji vam lahko odrežejo prste.